

Andrzej Wiśniewski

"Bibliografia prawa i postępowania cywilnego. Prawo i postępowanie cywilne obrotu nie uspołecznionego. Prawo rodzinne. Varia, 1945-1960. Literatura-orzecznictwo", Z. Trybulski, Warszawa 1962 : [recenzja]

Palestra 6/10(58), 84-85

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

Z. Trybułski: *Bibliografia prawa i postępowania cywilnego. Prawo i postępowanie cywilne obrotu nie uspołecznionego. Prawo rodzinne. Varia, 1945—1960. Literatura-orzecznictwo. Wyd. Prawn., Warszawa 1962 r., s. 696.*

„Wykształcenie człowieka, w szczególności prawnika, opiera się w znacznej części i na tym, co zapomniał” — pisał w swym podręczniku zobowiązań profesor Zoll. Na to jednak, aby tę „zapomnianą” wiedzę można było w odpowiedniej chwili wykorzystać, trzeba mieć możliwość odnalezienia przeczytanego przed laty artykułu, orzeczenia, książki. Któż jednak jest w stanie pamiętać dokładnie wszystkie tytuły i źródła publikacji, kto w ogóle jest w stanie czytać wszystkie publikacje z interesującej go dyscypliny? Dlatego właśnie tak poważną rolę odgrywa dzisiaj w każdej dziedzinie nauki dobra dokumentacja naukowa, dobra, wyczerpująca bibliografia.

„Bibliografia” Zbigniewa Trybułskiego ma już ustaloną opinię w naszej cywilistyce. Zbędne wydaje się podkreślenie, że jest to opinia dobra. Poprzednie wydanie bibliografii, obejmującej wówczas lata 1945—1964, szybko zginęło z półek księgarskich, a o obecne wydanie od wielu już lat dopominali się zarówno praktycy, jak i naukowcy.

„Bibliografia” Trybułskiego daje zestawienia całości dorobku polskiego piśmiennictwa cywilistycznego w latach 1945—1960 w zakresie ustalonym przez autora w tytule książki. Uwzględniła ona także — co jest szczególnie cenne dla praktyków — orzecznictwo sądów powszechnych, komisji arbitrażowych, Trybunału Ubezpieczeń Społecznych i CRZZ, opublikowane w tych latach w czasopiśmie prawniczych i w urzędowych zbiorach orzeczeń Sądu Najwyższego.

Część I „Bibliografii” obejmuje prawo cywilne materialne, a więc część ogólną, prawo rzeczowe, zobowiązania, prawo spadkowe, oraz w ostatnim dziale prawo rodzinne. Nie są natomiast w zasadzie objęte bibliografią te materie prawa cywilnego, które nazywane są „prawem gospodarczym”. Jednakże zarówno orzecznictwo arbitrażowe, jak i związana z nim literatura są uwzględniane wówczas, gdy dotyczą kwestii wspólnych prawu cywilnemu *sensu stricto* i „prawu gospodarczemu” (np. osoby prawne, oświadczenie woli, przedawnienie, prekluzja itp.).

Część II zawiera bibliografię z zakresu postępowania cywilnego. Obejmuje ona proces cywilny, postępowanie egzekucyjne i postępowanie niesporne oraz zagadnienia dopuszczalności drogi sądowej i postępowania arbitrażowego.

Część III „Bibliografii” dotyczy dziedzin pokrewnych prawu cywilnemu, jednakże opracowana jest tylko w zakresie problematyki ściśle związanej z częściami I i II książki. Uwzględnione więc tu są niektóre zagadnienia prawa o aktach stanu cywilnego, prawo autorskie i wynalazcze, prawo handlowe, upadłościowe, wekslowe i czekowe, cywilistyczne zagadnienia prawa pracy wiążące się ściśle z prawem zobowiązaniowym (umowa o pracę a inne rodzaje umów o świadczenie usług, odpowiedzialność pracodawcy za wypadki w zatrudnieniu, odpowiedzialność pracownika za szkody wyrządzone zakładowi pracy, przedawnienie i prekluzja roszczeń ze stosunku pracy) bądź też z postępowaniem cywilnym (dopuszczalność drogi sądowej a postępowanie przed zakładowymi komisjami rozjemczymi). Dalsza grupa zagadnień dotyczy likwidacji cywilnoprawnych następstw wojny

i okupacji (czynności prawne z okresu okupacji, orzeczenia sądowe z okresu okupacji, cywilnoprawne skutki odstępowania od narodowości, przepisy o majątkach opuszczonych i porzuconych lub poniemieckich). Wreszcie przedstawiona jest literatura z zakresu międzynarodowego prawa prywatnego oraz literatura poświęcona obcemu prawu cywilnemu.

„Bibliografia” zawiera 7260 pozycji oznaczonych numeracją ciągłą. Każda pozycja składa się z adresu bibliograficznego wskazującego autora i tytuł pracy bądź też rodzaj, datę i numer orzeczenia oraz miejsce publikacji. Cennym uzupełnieniem adresu bibliograficznego są krótkie notatki omawiające treść publikacji lub tezy orzeczeń.

Książka poza obszernym spisem rzeczy zawiera także szczegółowy skorowidz rzeczowy oraz indeks nazwisk autorów.

S. Szer: *Prawo cywilne. Część ogólna. Wyd. Prawn. Warszawa 1962 r., s. 318.*

Książka jest już trzecim wydaniem podręcznika opracowanego przez profesora S. Szera po wydaniu ustawy z 18 lipca 1950 r., zawierającej przepisy ogólne prawa cywilnego. Obecne wydanie aktualizuje oczywiście materiał zawarty w poprzednich wydaniach. Aktualizacja ta obejmuje zarówno zagadnienia doktrynalne, jak i orzecznictwo sądowe i arbitrażowe.

Przy omawianiu poszczególnych zagadnień autor w szerokim zakresie uwzględnia ostatnią wersję projektu kodeksu cywilnego PRL.

Poza tym w obecnej pracy znacznie więcej miejsca niż w poprzednim wydaniu z 1955 r. poświęcono omówieniu zasad współżycia społecznego i problematyce socjalistycznych osób prawnych (przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni, kółek rolniczych). W dość szerokim zakresie autor porusza także zagadnienia prawa gospodarczego, w szczególności umów w gospodarce społecznej. Pominięte natomiast zostały niektóre ogólne rozważania z zakresu teorii państwa i prawa.

Podręcznik omawia podstawowe dla nauki prawa cywilnego pojęcia i instytucje, stanowiące tzw. część ogólną. W kolejnych rozdziałach książki autor charakteryzuje przedmiot, systematykę i źródła prawa cywilnego, stosunki cywilnoprawne, prawa podmiotowe, osoby fizyczne i osoby prawne, dobra osobiste, czynności prawne i ich składniki, przedstawicielstwo, przedmioty majątkowe, przedawnienie i prekluzję.

W. Ramus: *Prawo wywłaszczeniowe. Ustawa z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Komentarz. Wyd. Prawn. Warszawa 1962 r., s. 190.*

Wywłaszczeniem nieruchomości w rozumieniu ustawy z dn. 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości jest całkowite odjęcie lub ograniczenie w drodze aktu administracyjnego prawa własności lub innego prawa rzeczowego na nieruchomości, a nie generalne przejęcie na rzecz Państwa określonych kategorii nieruchomości lub praw. Wywłaszczone mogą być nieruchomości nie stanowiące własności państwowej lub spółdzielczej oraz własności tych osób